

ματα. Ἀπέρριψα ὅλα μου τὰ ἐνδύματα μέχρις αὐτοῦ τοῦ ὑποκαμίσου· οἱ πόνοι ἐπύξησαν καὶ προσέλαβον τὸν ἡλεκτῆρα ἐπικαύσεως. Ἦγνόουν τί νὰ ὑποθέσω· ἤμην ἐν ἀπορίᾳ ὅτε ἤκουσα ἤχον ὅμοιον πρὸς τὸν Βόμβον τῶν κανθάρων καὶ τῶν βομβυλίων. παρήγον δὲ τὸν ἀλλόκοτον τοῦτον ἤχον αἱ ῥάβδοι ἡμῶν. Τότε μόλις ἐνόησα ὅτι αἰτία τῶν παραδόξων πόνων οὗς ὑπέφερον καὶ τοῦ ἄσματος τῶν ῥάβδων ἦτο ρεῦμα ἡλεκτρικὸν ἰσχυρότατον ὅπερ προήρχετο ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ὄρους. Ἐπειράθην ὅπως ἐκβάλλω σπινθήρας ἐκ τῶν ῥάβδων, δὲν ἠδυνήθην· πλὴν αἱ ῥάβδοι ἐκραδαίνοντο μεταξύ τῶν χειρῶν μας· ὁ οὐρανὸς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἶχε γίνῃ φαιὸς καθ' ἅπασαν τὴν ἑκτασιν αὐτοῦ. Μετὰ τινα λεπτὰ ἠσθάνθην ἀνυψουμένους τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ γενείου μου καὶ παραγούσας ἐν ἐμοὶ τὸ αὐτὸ αἶσθημα ὅπερ ἠθέλει παραγάγει ξυρᾶφιον ξυρίζον ἐν ξηρῷ τραχείας τρίχας. Νέος τις ὅστις μᾶς συνώδευεν ἀνέκραξεν αἰφνης ὅτι ἠσθάνετο κεντήματα ἀπὸ τὰς τρίχας τοῦ ἀρτιφυοῦς μύστακός του καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἄνω μέρους τῶν ὠτων αὐτοῦ ἀνεχώρουν ἰσχυρότατα ρεύματα ἡλεκτρισμοῦ. Ἀφ' ἐτέρου καὶ ἐγὼ ἀνυψῶν τὴν χεῖρα ἠσθάνθην οὐχ ἥττον ἰσχυρὰ ἡλεκτρικὰ ρεύματα ἐκφεύγοντα τῶν δακτύλων μου. Ἐν συντόμῳ ἰσχυρότατα ρεύματα ἡλεκτρισμοῦ διέφευγον ἐκ τῶν ῥάβδων ἡμῶν, τῶν φορεμάτων, τῶν γενείων καὶ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς.

Αἰφνης πρὸς Δυσμᾶς κρότος μακρυνὸς βροντῆς μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ μένωμεν πλέον ἐπὶ τῆς κορυφῆς· κατέβημεν ἑκατοντάδα τινὰ βηματίων, ὁ ἤχος τῶν ῥάβδων ἡμῶν βαθμυδὸν ἤλαττοῦτο· ἐστάθημεν ὅταν πλέον ὁ ἤχος αὐτῶν δὲν ἦτο ἐπαίσθητός· οἱ πόνοι εἰς τὴν ῥάχιν μου εἶχον παύσει ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων πρὸς τὰ κάτω βηματίων μας, ἀλλὰ διετήρουν ἀόριστόν τινα ἐντύπωσιν αὐτῶν. Δέκα λεπτὰ μετὰ τὴν πρώτην ἠκούσθη δευτέρα καὶ τελευταία βροντὴ ἐκ νέου πρὸς Δυσμᾶς καὶ ἐπίσης εἰς μεγάλην ἀπόστασιν· οὐδεμία ἀστραπὴ εἶχε λάμψει· καὶ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἡμῶν ἀπὸ τῆς κορυφῆς καὶ ἡ χάλαζα ἔπαυσε καὶ τὰ νέφη διελύοντο. Τέλος κατὰ τὴν 2 ὥραν καὶ 30 λεπτὰ τοῦ ἀπο-

γεύματος ἐπανήλθομεν ἐκ νέου εἰς τὴν ἐξέχουσιν κορυφὴν τῆς ἄκρας Surley ὅπως ἀνεύρωμεν τὸν ἥλιον· τὴν αὐτὴν ὁμῶς ἡμέραν τρομερὰ καταιγὶς εἶχεν ἐνσκήψει εἰς τὰς Βερνικὰς Ἀλπεις, ὅπου μάλιστα κυρία τις Ἀγγλὶς ἔπεσε κεραυνόπληκτος. »

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Saussure, πλὴν καὶ ἄλλοι περιηγῆται διηγοῦνται παρόμοιά τινα· οὕτως εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Jura εἰς τὰ πέριξ τῆς Porentruy καὶ Courtayon ὁ τόπος εἶναι ἡλεκτρικώτατος· βλέπει τις ἐκεῖ ἀστραπάς, αἰτίνες καλύπουσι μὲ πῦρ τὰς πεδιάδας καὶ διαρκοῦσιν ἱκανὰ δευτερόλεπτα· κατὰ τὴν 25 Αὐγούστου 1865 ἰδίως συνέβη τοῦτο, ὁπότε ἐπελθουσῶν δύο καταιγίδων ἄπειροι ἡλεκτρικοὶ σπινθήρες διεδέχοντο ἀλλήλους ὑπὸ μορφὴν ταχέων φωτεινῶν στοίχων τρεχόντων ἐπὶ τῆς γλῶσσης. Ἐπίσης εἰς Maria-Stein ἕτερον μικρὸν χωρίον ἐπὶ τῆς σειρᾶς τοῦ ὄρους Jura ἦσαν τοσαῦτα αἱ ἀστραπαὶ ὥστε οἱ χωρικοὶ ἐνόμισαν ὅτι πυρκαϊὰ κατέλαβε τὰς πεδιάδας.

Τὰ αὐτὰ ἡλεκτρικὰ φαινόμενα παρατηροῦνται καὶ εἰς τὰς λίμνας· οὕτως εἰς τὴν λίμνην Morat παρατηρήθησαν τοιαῦτα φαινόμενα καὶ οἱ κωπηλάται οἱ διερχόμενοι τὴν λίμνην τῆς Biemme διηγοῦνται ὅτι ἐνίοτε ἐνόμιζον ὅτι διέρχονται λίμνην πυρός.

ΜΙΧ. Π. ΔΑΜΠΡΟΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΛΤΑΣ.

Σπουδαῖοι ἄνδρες πολλάκις φαίνονται τοιοῦτοι ἀπὸ τῆς πρώτης νεότητος αὐτῶν. Οὕτω καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Βόλτας, γεννηθεὶς τὴν 18 Φεβρουαρίου 1745 ἐν Κόμῳ τῆς Λομβαρδίας, ἐδείχθη ὁποῖος ἔμελλε νὰ γίνῃ κατ' αὐτὰς τὰς πρώτας σπουδὰς αὐτοῦ, ὡς ἔκαμεν ἐν τῷ σχολείῳ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ πατρὸς του. Διὰ τῆς εὐφυοῦς φύσεως αὐτοῦ, ἐπιμόνου ἐπιμελείας καὶ μεγάλης πρὸς τὴν τάξιν ἀγάπης ὑπερέβη ταχέως πάντας τοὺς συμμαθητάς. Ἐν ἡλικίᾳ 18 μόνον ἐτῶν ὁ ἐπιμε-

λῆς μαθητῆς εἶχεν ἀνταπόκρισιν μετὰ τοῦ Βολλέτου περὶ τῶν λεπτοτέρων ζητημάτων τῆς φυσικῆς, καὶ κατὰ τὸ 19 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ λατινιστὶ διὰ στίχων ὕμνησε τὰς ἐπισημοτέρας συγχρόνους ἀνακαλύψεις τῶν τότε φυσικῶν. Ἄν καὶ κατ' ἀρχὰς πολλοὶ εἶχον μεγάλας ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ ἐν τῇ ποιήσει, ὁ ἐπίσημος φυσικός ἐν τῷ μακρῷ ἐπιστημονικῷ βίῳ αὐτοῦ μόνον περὶ τῆς φύσεως ἔκαμεν ἐρεῦνας.

Ὁ Βόλτας εἶχεν τὴν τόλμην ἐν τῇ πρώτῃ διατριβῇ αὐτοῦ, ἐν ἡλικίᾳ 24 ἐτῶν, νὰ ἐρευνήσῃ τὸ ζήτημα τῆς κατὰ τὸ 1746 ἀνακαλυφθείσης λουγδουνικῆς φιάλης. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἐλύθη ὑπὸ τοῦ Φραγκλίνου καὶ ἡ πραγματεία τοῦ Βόλτα ὀλίγον μόνον προσέθηκεν εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ Ἀμερικανοῦ φιλοσόφου.

Ἡ δευτέρα διατριβὴ τοῦ φυσικοῦ τοῦ Κόμου ἐδημοσιεύθη τῷ 1771. Ἐν ταύτῃ δὲν παρουσιάζεται οὐδεμία ιδέα ληφθεῖσα παρ' ἄλλου, καὶ ἡ παρατήρησις ἦτον ὁ μόνος ὁδηγὸς τοῦ συγγραφέως. Πέραν τῶν Ἀλπεων αἱ δύο αὗται πρῶται πραγματεῖαι αὐτοῦ ὀλίγην εὐρον προσοχὴν, ἐν Ἰταλίᾳ ὅμως ἐπροξένησαν μεγίστην ἐντύπωσιν αὐτῇ ἡ κυβέρνησις ἔσπευσε πρὸς ἐνθάρρυνσιν τοῦ νέου φυσιοδίφου, ὀνομάσασα αὐτὸν διδάσκαλον μὲν τὸν πρῶτον, μετ' ὀλίγον ὅμως καθήγητὴν τῆς φυσικῆς ἐν τῇ βασιλικῇ σχολῇ τοῦ Κόμου. Οὐδεμία δὲ ἀνακάλυψις τοῦ νέου καθήγητοῦ ἦτο δῶρον ὡς εἰπεῖν συμπώσεως πάντα τὰ ὄργανα δι' ὧν ἐπλούτισε τὴν ἐπιστήμην ἦσαν τελειοποιημένα ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ, πρὶν ἢ τεχνίτης ἐπιχειρήσῃ τὴν κατασκευὴν αὐτῶν. Κατὰ τὰ ἔτη 1776

καὶ 1777 ὁ Βόλτας ἀσχολεῖτο περὶ ζητήματα καθαρῶς χημικὰ, ἅτινα ὅμως ταχέως συνέδεσε μετὰ τῆς ἀγαπητῆς αὐτῷ σπουδῆς τοῦ ἡλεκτρισμοῦ.

Ἐνίοτε τυχαῖον περιστατικὸν μεταβάλλεται ὑπὸ χειρῶν ἐπιτηδείων εἰς πηγὴν ἐπιστημονικῆς ἀναμορφώσεως. Οὕτω καὶ τὸ 1790 ὁ κατάρρους τῆς κυρίας Γαλβάνη συζύγου τοῦ ἱατροῦ Γαλβάνη καὶ ὁ ζῶμος τῶν βατράχων, οὓς εἶχε διατάξει ὁ ἱατρός, ἤγα-

Ἀλέξανδρος Βόλτας.

γον εἰς τὴν ἀθάνατον ἀνακάλυψιν τῆς Βολταϊκῆς στήλης. Βάτραχοι τινες δηλαδὴ ἔκειντο ἐκδεδαρμένοι ὑπὸ τῆς μαγείρου τῆς κυρίας Γαλβάνη ἐπὶ τινος τραπέζης, ὅτε τυχαίως ἐξεκενώθη ὁ ἀγωγὸς μακρὰν ἱσταμένης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς. Ἄν καὶ οἱ μῦς τῶν βατράχων δὲν ἠγγίχθησαν ὑπὸ τῶν ἡλεκτρικῶν σπιθήρων, ἀνεφάνησαν ὅμως κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκκενώσεως ζῶργοι σπασμοί. Τὸ πείραμα ἐπαναληφθὲν ἐπέτυχε

μέ ἕκαστον εἶδος ζώου καὶ μέ τεχνητὸν ἢ φυσικὸν ἠλεκτρισμὸν, θετικὸν καὶ ἀρνητικόν. Ὁ Γαλβάνης καίτοι λίαν πεπαιδευμένος ἀνατόμος, ὀλίγον ὅμως ἐγνώριζε τὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐθεώρησεν ὡς ἀνεξηγήτους τοὺς παρατηρηθέντας σπασμούς, οἵτινες ὑπὸ γεγυμνασμένου φυσικοῦ ἤθελον θεωρηθῇ ἀπλῶς ὡς ἀποτέλεσμα μεγάλης περὶ τὸν ἠλεκτρισμὸν εὐαισθησίας τοῦ βατράχου καὶ οὗτος χρησιμοποίηθῃ ἴσως μόνον ὡς ἐν ἡλεκτροσκόπιον. Ἐπολλαπλασίασε λοιπὸν κατὰ μυρίους τρόπους τὰ πειράματα αὐτοῦ καὶ παρετήρησε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι τὰ μέλη προσφάτως ἀποκεφαλισθέντος βατράχου ὑφίστανται σφοδροὺς σπασμούς, ἀνευ τῆς βοηθείας ἔξωθεν λαμβανομένου ἠλεκτρισμοῦ, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς παρενθέσεως μιᾶς μεταλλίνου, ἢ ἔτι μᾶλλον δύομεταλλίνων πλακῶν μεταξὺ νεύρου καὶ μυός. Ἡ ἐκπληξὶς λοιπὸν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Βολωνίας ἐθεωρήθη δικαία καὶ σύμπασα ἡ Εὐρώπη συνεμερίσθη αὐτὴν καὶ ἐνομήσθη ὅτι εὗρέθη τὸ φυσικὸν μέσον δι' οὗ αἱ ἔξωθεν ἐντυπώσεις μεταβιβάζονται εἰς τὰ ὄργανα τῶν αἰσθήσεων. Οἱ ὄνειροι ὅμως οὗτοι ταχέως διελύθησαν ὑπὸ τῶν ἀκριβῶν καὶ αὐστηρῶν ἐρευνῶν τοῦ Βόλτα. Ὁ ὀξύνηος φυσικὸς δηλαδὴ κατέδειξεν ὅτι δύο ἀνόμοιαι ὕλαι, οἷα δὴ ποτε καὶ ἂν ᾔνε ἡ φύσις αὐτῶν, διὰ μόνης τῆς ἐπαφῆς αὐτῶν προξενούσιν ἀνάπτυξιν ἠλεκτρισμοῦ.

Οὕτως ὁ Βόλτας ἐκτύπησε θανασίμως τὸν ζωϊκὸν ἠλεκτρισμὸν καὶ ἡ ἀνάπτυξις ἠλεκτρισμοῦ διὰ μόνης τῆς ἐπαφῆς ἀνομοίων μετάλλων κατετάχθη μεταξὺ τῶν σπουδαιοτέρων καὶ ἀσφαλῶν φυσικῶν φαινομένων, ὑπολειπομένης μόνης τῆς ἀνακαλύψεως μέσου πρὸς ἐνδυνάμωσιν τοῦ εἶδους αὐτοῦ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τὰ μέσα ταῦτα, τὰ ὅποια τὴν σήμερον εὐρίσκονται εἰς τὰς χεῖρας πάντων τῶν φυσικῶν ὀφείλονται ἐπίσης εἰς τὴν ὀξύνηοιαν τοῦ Βόλτα.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1800 ὁ ἐπίσημος φυσικὸς, ὁδηγούμενος ἔκ τινων θεωρητικῶν σκέψεων, ᾗχθη εἰς τὴν ιδέαν τοῦ νὰ κατασκευάσῃ μακρὰν στήλην διὰ τῆς ἐπ' ἄλληλα ἐπιθέσεως δίσκου ἐκ χαλκοῦ, ἐξ ὑγροῦ ἐριούχου καὶ ἐτέρου ἐκ ψευδαργύρου. Τὸ ὄργανον δ' αὐτὸ, τῶν διὰ τοῦ ὑγροῦ χωριζομένων μετάλλων, εἶνε τὸ θαυμασιώ-

τατον πάντων τῶν ὑπ' ἀνθρώπου ἐφευρεθέντων μὴ ἐξαιρουμένου οὔτε τοῦ τηλεσκοπίου, οὔτε τῆς ἀτμομηχανῆς.

Ἐκ τῆς ἀνω περιγραφῆς τῆς στήλης ἔπεται ὅτι τὰ δύο ἄκρα αὐτῆς εἶνε διάφορα καὶ ἐπομένως ἐὰν κάτωθεν κῆται ψευδάργυρος, ἄνωθεν λήγει αὕτη εἰς χαλκόν. Τὰ δύο ταῦτα ἄκρα καλοῦνται πόλοι. Ἐὰν κατὰ τὰ ἄκρα τῆς στήλης προσαρμοσθῶσι μετάλλινα σύρματα, ὁ ἐγγίζων τὸ ἐν μόνον αὐτῶν δὲν κισθάνεται τίποτε· ἐὰν ὅμως ἀμφότερα συγχρόνως, ὑφίσταται σφοδρὸν κλονισμόν. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ παρουσιάζεται καὶ ὑπὸ τῆς λουγδουνικῆς φιάλης μετὰ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι αὕτη μόνον ἓνα κλονισμόν προξενεῖ, ἐνῶ ἡ στήλη ἀπειρίαν τοιούτων ἀλλεπαλλήλως. Προξενεῖ δὲ ἡ στήλη καὶ φῶς εἰς τὸν ἐφαπτόμενον αὐτῆς καὶ μετ' ὀφθαλμοῦς κεκλεισμένους καὶ ἤχον ἰδιάζοντα εἰς τὸ οὖς. Οὐ μόνον δ' ἐπὶ μελῶν ὑγιῶν προξενεῖ τὰς ἐντυπώσεις ταύτας ἡ στήλη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προσφάτως ἀποκεφαλισθέντος ἐφαρμοσθεῖσα ἐπέφερε σπασμωδικὰς κινήσεις αὐτοῦ τοιαύτας, ὥστε τὸ πτώμα ἀνηγέρθη καὶ ἐκίνησε τὰς χεῖρας. Τὰ καταπληκτικὰ δὲ καὶ ποικίλα ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια ἡ στήλη παρέχει εἰς τοὺς φυσικοὺς ὀφείλονται εἰς τὴν περαιτέρω τελειοποίησιν αὐτῆς.

Κατὰ τινὰς ὅμως βιογράφους τὸ πνεῦμα τοῦ Βόλτα ἐκ τῶν μακρῶν ἐργασιῶν καὶ μάλιστα τῆς ἐφευρέσεως τῆς στήλης εἶχεν ἐξαμβλυνθῇ καὶ οὕτως 17 ὅλα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς στήλης ἐδημοσιεύθησαν δύο μόνον μετ' ὀξυνοίας γεγραμμένοι διατριβαὶ αὐτοῦ, ἡ μὲν περὶ τῆς χαλάζης, ἡ δὲ περὶ τῆς περιοδικότητος τῶν λαιλάπων καὶ περὶ τοῦ ψύχους.

Ἔνεκα τῶν ἐργῶδων ἀσχολιῶν τῆς θέσεως αὐτοῦ μόλις τὸ 1777 κατώρθωσεν ὁ Βόλτας νὰ ἐγκαταλίπῃ τὰς γραφικὰς ὀχθὰς τῆς λίμνης τοῦ Κόμου καὶ μεταβῇ ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Ἐν Βέρνην ἐπεσκέφθη τὸν Χάλλερν, εἶτα δὲ μετέβη πρὸς τὸν φιλόσοφον τῆς Φερνέης Βολταῖρον, ὅστις ὑπεδέχετο εὐμενῶς ἐκάστην ἱκανότητα.

Ἦτο μέγας ὁ αἰὼν καθ' ὃν ὁ ταξειδιώτης μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἠδύνατο νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Σωσσύρον, Χάλλερν, Ρουσσώ καὶ Βολταῖρον.

Ὁ Βόλτας διορίσθη τὸ 1779 καθηγητὴς τῆς φυσικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Παυίας ὑπὸ τοῦ φίλου τῶν ἐπιστημῶν κόμης Φερμιάνου, γενικοῦ διοικητοῦ τῆς Λομβαρδίας, ὅστις ἰδρυσε χάριν τοῦ Βόλτα ἔδραν τῆς φυσικῆς αὐτόθι. Ἐκεῖ συνωθούντο πλῆθος μαθητῶν ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν πρὸς ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων τοῦ περιφήμου καθηγητοῦ. Ἡ ὁμιλία τοῦ Βόλτα ἦτο καθαρά, ἀπέριττος, πολλάκις ψυχρά, πάντοτε ὁμως ἔκφρασις μετριοφροσύνης καὶ εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, ἅτινα συνδεόμενα μεθ' ἱκανότητος πρώτης τάξεως ἐνθουσιάζουσι πάντοτε τὴν νεολαίαν.

Κατὰ τὸ 1782 ἐπεσκέφθη μὲν τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Γερμανίας, Ὑλλανδίας, Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ἐπραξεν ὁμως τοῦτο ὅπως γνωρίσῃ προσωπικῶς, τὸν Διχτεμβέργιον, Πρειστλέϋον, Λαπλάσιον καὶ Λαβουάζι ἐρον καὶ πλουτίσῃ τὸ φυσικὸν μουσεῖον τῆς Παυίας διὰ καλῶν ὀργάνων, διότι ἐν γένει δὲν ἐταξείδευεν εὐχαρίστως ἄνευ λόγου.

Κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ὑπάτου Βοναπάρτου μετέβη ὁ Βόλτας τῷ 1801 εἰς Παρίσιους καὶ αὐτόθι ἐπὶ παρουσίᾳ πολυαριθμοῦ ἐπιτροπῆς τῆς Ἀκαδημίας ἐπανελάβε τὰ ἐπὶ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ πειράματα αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος ὑπάτος παρευρίσκετο αὐτοπροσώπως ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἐπιτροπῆς καὶ μόλις εἶχεν ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις αὐτῆς, ἐπρότεινεν ὅπως δοθῇ τῷ Βόλτα χρυσοῦν νομισματοσήμονός δειγμα τοῦ θαυμασμοῦ τῶν Γάλλων σοφῶν. Ἄν καὶ αἱ διατάξεις τῆς Ἀκαδημίας δὲν ἐπέτρεπον τοῦτο, ἐγένετο ὁμως ἐξαίρεσις τῶν τακτικῶν κανόνων χάριν τοῦ ἐκτάκτου ἀνδρός, καὶ ἐπειδὴ ὁ Βοναπάρτης δὲν ἐσυνείθιζε νὰ καμνῇ τίποτε ἀτελές, ἔδωκεν εἰς τὸν Βόλταν ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ κράτους δισχίλια τάληρα δι' ὁδοιπορικὰ ἐξοδα. Ἡ διάταξις βραβείου ἐξήκοντα χιλιάδων φράγκων δι' ἐφεύρεσιν ἐν τῷ ἡλεκτρισμῷ ἢ τῷ μαγνητισμῷ ὅμοιαν τῇ τῆς Βολταϊκῆς στήλης ἢ τῇ τοῦ κεραυναγωγοῦ τοῦ Φραγκλίνου, δεικνύουσι θαυμασμὸν τὸν τοῦ μεγάλου ἀνδρός διὰ τὸν ἐπίσημον φυσικόν. Ἡ ἐντύπωσις δ' αὕτη παρὰ τῷ Ναπολέοντι ἦτο διαρκής, καὶ οὕτω ταχέως ὁ Βόλτας ἐγένετο ἱππότης τῆς λεγεῶνος τῆς, τιμῆς τοῦ σιδηροῦ στέμματος, μέλος τῆς

ἰταλικῆς γερουσίας καὶ κόμης τοῦ Λομβαρδικοῦ βασιλείου. Ἐὰν παρουσιαζομένης ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῆς ἰταλικῆς Ἀκαδημίας ὁ Βόλτας δὲν ἐφαίνετο ἐν τῇ πρώτῃ σειρᾷ, αἱ βιαστικαὶ ἐρωτήσεις τοῦ Ναπολέοντος, ποῦ εἶνε ὁ Βόλτας; μήπως ἀσθενεῖ; διατί δὲν ἦλθεν; ἐδείκνυν ὅτι πάντας τοὺς λοιποὺς ἐθεώρει ὡς δορυφόρους τοῦ ἐφευρέτου τῆς στήλης. Τῷ δὲ 1804 ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὴν ἐκ τῆς καθηγεσίας παραίτησιν τοῦ Βόλτα, ἀποκριθεὶς ὅτι, ἐὰν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς καθηγητοῦ τῷ ἦσαν πολὺ κοπιαστικά, ἠδύνατο νὰ ἐλαττώσῃ τὰ μαθήματα αὐτοῦ, ἢ καὶ μόνον ἅπαξ τοῦ ἔτους νὰ διδάσκῃ, ὡς ὁ καλὸς στρατηγὸς ὁμως νὰ ἐμμένῃ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς. Οὕτως ἡ ἰταλικὴ νεολαία ἐπὶ τινα ἔτη ἀκόμη ἠδύνατο νὰ ἀκροάζεται τῶν ἐξαισιῶν παραδόσεων αὐτοῦ.

Καθ' ἃ λέγεται, ὁ μέγας Νεύτων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ βίου του μόνον ἅπαξ ἔλαβε τὸν λόγον, παραγγείλας εἰς τὸν θυρωρὸν νὰ κλείσῃ ἐν παρὰθυρον, ἵνα μὴ συναγχωθῇ ὁ ῥήτωρ ἐκ τοῦ ρεύματος αὐτοῦ. Ἐὰν οἱ θυρωροὶ τοῦ ἰταλικοῦ συμβουλίου ἐν Λουγδούνῳ ἢ τῆς γερουσίας ἐν Μεδιολάνοις ἦσαν ὀλιγώτερον προσεκτικοί, ἴσως ὁ Βόλτας ἤθελε λησμονῆσαι πρὸς στιγμὴν τὴν ὑπέρμετρον σιωπὴν αὐτοῦ, ὅπως ἐνεκα τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ παραγγείλῃ τὸ κλείσιμον τῆς θύρας, ἵνα μὴ κρυολογίσῃ ὁ ῥήτωρ. Καὶ μεταξὺ οἰκείων δὲ εὐρισκόμενος ὁ Βόλτας ἐδείκνυν ἀποστροφὴν πρὸς πᾶσαν πολιτικὴν συζήτησιν.

Ὁ Βόλτας νυμφευθεὶς τῷ 1794 τὴν Θηρεσίαν Περεγρίνην, ἔσχεν ἐκ ταύτης τρεῖς υἱοὺς· δύο ἐξ αὐτῶν ἐπέζησαν τοῦ πατρὸς ὁ τρίτος ὁμως ἐν ἡλικίᾳ 18 ἐτῶν ἐπέθανεν, ἐνῷ παρείχε τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας. Αὐτὸ ἦτο τὸ μόνον δυστύχημα, τὸ ὁποῖον, κατ' αὐτὴν τὴν ὁμολογίαν τοῦ Βόλτα, ἐτάραξε τὸν ἥρεμον βίον αὐτοῦ. Ὅπως δ' ἀνεγνώριζε καὶ ἐτίμα τὰς ἐργασίας τῶν ἄλλων, οὕτως οὐδέποτε ἔσχεν ἀγῶνας ἐναντίον τοῦ φθόνου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Ῥοβερέδου μέχρι τῆς Μεσσήνης πάντες οἱ μορφωμένοι ἐκάλουν τὸν φυσικὸν τῆς Παυίας nostro Volta. Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος εἰς αὐτὸν ἀπονεμηθεισῶν τιμῶν, ὁ Βόλτας ὠνομάσθη μέλος πασῶν τῶν μεγάλων τῆς

Ευρώπης Ἀκαδημιῶν· καὶ ὁμῶς οὐδέποτε ἡ ἀλαζονεία κατέλαβε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Ἡ μικρὰ πόλις τοῦ Κόμου ἦτον ὁ ἀγαπητός τόπος τῆς διατριβῆς αὐτοῦ, αἱ δὲ κολλαυτικάι προτάσεις τῆς Ῥωσσίας δὲν κατώρθωσαν ὅπως ὁ Βόλτας ἀνταλλάξῃ τὸν αἴθριον οὐρανὸν τῆς Λομβαρδίας μετὰ τὴν πυκνὴν ὁμίχλην τοῦ Νεύα.

Ὁξύνουα, μεγάλαι ιδέαι συνδεδεμέναι μετὰ χαρακτῆρος προσηνοῦς καὶ εἰλικρινοῦς ἦσαν αἱ κύριαι ιδιότητες τοῦ μεγάλου ἀνδρός. Φιλοδοξία, πλεονεξία, φθόνος, οὐδέποτε ὠδήγησαν τὰς πράξεις αὐτοῦ, τὸ δὲ μόνον πάθος αὐτοῦ ἦτον ὁ καθαρὸς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρως. Ἦτο δὲ ὁ Βόλτας ὑψηλός, ὑψιμέτωπος καὶ με κανονικὰ καὶ εὐγενῆ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου. Ἐν τῇ συμπεριφορᾷ αὐτοῦ εἶχε τηρήσει ἀπλᾶς τινὰς συνηθείας, ἅς ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ εἶχεν ἀποκτήσει. Πολλοὶ ἐνθυμοῦνται τὸν Βόλταν ἐν Παρισίοις εἰσερχόμενον εἰς τὰ ἀρτοποιεῖα καὶ εἶτα τρώγοντα τὸν ἀγορασθέντα ἄρτον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μετὰ μεγάλης ἀφελείας.

Ἀφοῦ τῷ 1819 ἐγκατέλιπεν ὀριστικῶς τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Παυΐας θέσιν αὐτοῦ, ἀπεσύρθη εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Κόμον καὶ ἔκτοτε ἔπαυσε πᾶσα ἐπιστημονικὴ σχέσις τοῦ· μόλις δ' ἐδέχετο ὀλίγους τῶν πολλῶν, οἵτινες ἐπεσκέπτοντο αὐτὸν ὅπως προσφέρωσι τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ αὐτῶν πρὸς τὸν μέγαν ἐπιστήμονα. Ἐλαφρὰ ἀποπληξία τῷ 1823 ταχέως ἰάθη διὰ συντόνου ἱατρικῆς βοήθειας. Τέσσαρα ὁμῶς μετὰ ταῦτα ἔτη ἀπέθανε τὴν 15 Μαρτίου 1827. Ἡ πόλις τοῦ Κόμου ἐκήδευσεν τὸν Βόλταν μετὰ μεγάλων τιμῶν· οἱ καθηγηταὶ καὶ μαθηταὶ τοῦ Λυκείου, οἱ φίλοι τῆς ἐπιστήμης πάντες οἱ ἀνεπτυγμένοι κατ'οικοί τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς ἔσπευσαν νὰ τιμήσωσι τὰ θνητὰ λείψανα τοῦ περιφήμου σοφοῦ, τοῦ ἀξιοτίμου οἰκογενειάρχου, τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου. Τὸ δὲ ὠραῖον μνημεῖον τὸ ὁποῖον ἱδρυσαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ πλησίον τοῦ γραφικοῦ χωρίου Καμάγου, ἐξ οὗ ἡ οἰκογένεια τοῦ Βόλτα κατὰγεται, μαρτυρεῖ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς θλίψεως αὐτῶν. Καὶ πᾶσα δὲ ἡ Ἰταλία συνησθάνθη τὴν θλίψιν τῶν Λομβαρδῶν.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

Ο ΛΟΡΙΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

(1307—1314)

Ἐκ τῶν τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

(Μετάφρασις Θ. Ἀντωνιάδου).

XXIX

— Κύριε Ἀββᾶ, ἀντέταξεν ὁ Βρούκκας, δὲν ἀρμόζει νὰ σὲ ἀπαντήσω κατὰ γράμμα· οὐχ ἦττον μαθε, ὅτι τὸ ὑποτιθέμενον ἔγκλημα περὶ τοῦ ὁποίου λαλεῖς δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα προσωπικῆς ἐκδικήσεως. Ὁ Κόμιν ἀπέθανε προδότης τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Δὲν θέλω οὔτε νὰ κατηγορήσω τοὺς φίλους, οἵτινες ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτῶν σπουδῇ ἐξετέλεσαν διαταγὰς περὶ ὧν ταχέως μετενόησα, οὔτε νὰ ἐπικρίνω τὰ ἅγια πρόσωπα, ἐκ τοῦ αὐστηροῦ στόματος τῶν ὁποίων ἐξῆλθε τὸ ὀλέθριον ἀνάθεμα· ψέγω μόνον τὴν ματωρὴν ὀργὴν μου, τὴν ἐκκαυθεῖσαν ὑπὸ τῶν κακῶν, ἅτινα ὑπέφερεν ἡ Σκωτία. Ὁ οὐρανὸς γνωρίζει πῶς ἐπιθυμῶ ν' ἀποτίσω τὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον ἠδυνήθη νὰ πράξω καὶ, ὁ οὐρανὸς θὰ εἰσακούσῃ τὸν μετανοοῦντα ἄνθρωπον, ὅστις ἐκκαλεῖ εἰς τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ τὰς ἀράς ἐνὸς Πάπα καὶ τὰς μανίας ἐνὸς ἐπισκόπου. Ὅταν τὸ πρῶτον καὶ ποθητότερον καθήκόν μου ἐκτελεσθῇ, ὅταν ἡ ὠραία Σκωτία ἀπαλλαγῇ τῆς δουλείας, πλείστοι ἱερεῖς μετὰ μανδύαν καὶ περιτραχήλιον θὰ ψάλλωσι λειτουργίαν διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ Κόμιν· ἐνῷ ἐγὼ γινόμενος στρατιώτης τοῦ ἀγίου σταυροῦ θὰ ὑπάγω εἰς Παλαιστίνην μετὰ τὸ ξίφος καὶ τὴν λόγχην μου, νὰ ἐξαγοράσω στιγμὴν πλάνης δι' ἐτῶν ἀφοσιώσεως. Ἔως τότε ἡ ἐκκλησία ἅς ἀρκῆται εἰς ὁμολογίαν σφάλματος, τὸ ὁποῖον ἡ συνείδησίς μου μετὰ διατάττει νὰ ἐπανορθώσω. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦδε ἐπιβρίπτω εἰς τὸν Ἀργεντίνην καὶ εἰς τὸν Λόρν τὸ ὄνομα τοῦ προδότου, τὸ ὁποῖον μοι ἔδωκαν. Προκαλῶ αὐτοὺς ὑπερηφάνως καὶ ὑποστηρίζω ὅτι ἐψεύσθη ὁ λάφυρ' αὐτῶν! Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, κάμετε ὅ,τι θέλετε· εἶπον.